

Slovenski dom

Stev. 85

V Ljubljani, sobota 13. aprila 1940

Leto V

12 nemških bojnih ladij zaprtih v zalivih Oslo in Trondhjem

Angleži so z minami zaprli Skagerrak, Kattegat ter 800 km morja od Bergena do Holandije
Obsežne obrambne priprave na Švedskem - Norvežani poročajo, da so potopili 26.000 tonsko
nemško bojno ladjo „Gneisenau“ - Norveška vojska vstvarja obroč okoli Osla

Stockholm, 13. apr. o. United Press poroča iz norveškega vira: Sedem nemških bojnih ladij, vse več ali manj poškodovane, je zaprtih v zalivu Oslo. Te ladje so priplule v Oslo večeraj dopoldne. Zdi se, da so zamaš poskušale prodreti iz zaliva in so bile pri tem zadete.

Norvežani skušajo obdati prestolnico, katero so zasedli Nemci, z železnim obročem. Vsak trenutek pričakujejo odločilne akcije okoli Osla.

O položaju v Trondhjemu varujejo norveške oblasti najstrožjo tajnost. Tam je v zalivu zaprtih pet nemških bojnih ladij, med njimi neka križarka. Angleži so večeraj te ladje napadli z morja in z zraka. Dva angleška rušila sta večeraj križarila vzdolž zaliva Fjorden. Iz tega sklepajo, da so se Angleži izkrcali v tem predelu in bodo od tod skušali prorači od pristanišča Namsos po železnici proti Trondhjemu.

Vse ceste in železnice na vzhodu in severovzhodu Osla so pod nadzorstvom norveške obrambe, ki obdaja prestolnico v krogu 60 km. Norveška vojska se zbira v dolinah, ki držijo proti prestolnici. Mobilizacija je raztegnjena tudi na ženske, ki bodo nadomestile moške v tovarnah in delavnicah.

Stockholm, 13. aprila. Reuter: „Alehandra“ poroča, da se v Nansosu v Fjordenju zbira velike angleške pomorske sile in letalstvo. Fjordenjor je 75 milj severno od Trondhjemu. Iz tega zbiranja se da sklepati, da se pripravljajo pomembna akcija. List pravi, da so sredič pozno v Fjordenju opazili dve linijski ladji, štiri križarke in štiri rušilce, ki so pluli v omenjeni fjord v spremstvu velikega števila letal. Dva rušila sta se vsidrala v Nansosu. Ni bilo opaziti nobene nemške edince. Očividno je, da Angleži lahko neovirano izvajajo svoje operacije.

Stockholmska radijska postaja je objavila tole sporočilo norveškega vrhovnega poveljstva: Nemci so zasedli Oslo in bližnje okolice. Norveške čete držijo črto severno in severovzhodno od Osla. Nemške vojske sile držijo Kristiansand, Stavanger, Bergen in Trondheim ter kontrolirajo nekatere druge točke ob južni norveški obali, medtem ko je ostali del južne Norveške v rokah norveških čet. Norveške čete držijo norveški sever razen Narvika, ki so ga zasedli Nemci. Poskus nemških motoriziranih oddelkov napredovati iz Narvika, je bil odbit.

Po poročilih iz pooblaščenega norveškega vira so se britanske čete izkrcale v anekem mestu blizu Narvika in skušajo priti v zvezo z norveškimi četami. Predsednik norveškega parlamenta Hambro je večeraj proglasil mobilizacijo 6. norveške divizije, da stopi v akcijo na železniški progi, ki veže Narvik s Švedsko.

London, 13. aprila. o. Že sredič je bilo objavljeno, da je bila potopljena najmodernejša in največja bojna ladja „Gneisenau“ (26.000 ton). Danes pa poroča londonski radij, da je norveško vrhovno poveljstvo objavilo, da je bila ta bojna ladja potopljena od norveških obrežnih baterij.

London, 13. apr. o. Reuter: Angleške pomorske sile so položile v Skagerraku, Kattegatu, ob holandski, danski in norveški obali mine, s katerimi je preprečen vsak prevoz iz nemškega vzhodnega morja na Norveško in v Severno morje. Pas min sega od Bergena pa do Zunderskega jezera v Holandiji, to je 800 km daleč. To je največja minska zavora, ki je bila kdaj v zgodovini položena, skoraj še enkrat tolikšna, kakor je bila pregrajna, ki so jo leta 1918. spomladni položili Angleži in Amerikanci med Orkneyskimi otoki in norveško obalo. S položitvijo min so Angleži preprečili morskovo zvezo med Nemčijo in Norveško in s tem preprečili pošiljanje ojačenj iz Nemčije na Norveško po morju.

London, 13. apr. o. Današnji londonski tisk obsežno razpravlja o dogodkih na evropskem severu in pravi, da ne sme biti nihče presenečen, če se ni bilo izdano uradno sporočilo o izkrcanju zavezniške vojske na Norveškem. Taka operacija zahteva resnih priprav, točnega poznavanja ozemlja in natančno razporeditev obrambnih postojank ter branilcev. Poslati čete in jih izkrcati brez take priprave, pomeni neuspeh, kar najbolj priča nemški primer. Angleška in francoska vlada popolnoma upošteva pomen časa in bosta storili vse, da preprečita kakršno koli razširjenje oblasti nad Norveško.

Stockholm, 13. aprila. DNB: Na večerajšnji seji švedske vlade so sklenili izvesti vrsto izrednih ukrepov v švedskih obrežnih voda ter bo v zvezi s tem omejena plovnost. Posebno velja to za vojne luke Göteborg, Stockholm in Karlskrona.

Varnostni ukrepi v Stockholmu so sedaj precej strožji kakor v začetku vojne. Vojska je zaprla vse dohode v mesto, Osebe, ki stanujejo v predmestjih se morajo legitimirati, kadar pridejo, ali kadar zapuščajo mesto. Vsi kraji, ki so v vojaškem oziru važni ali ki so važni za preskrbo Stockholma, je zasedla vojska. Kar se tiče gospodarskih varnosti, je bilo odredeno, da se avtomobilski promet zmanjša za 60%. Premog in koks je bil rekviriran. Vse zaloge žita se morajo prijaviti.

London, 13. apr. o. Najnovejše jutranje vesti

Anglija in Francija bosta zasegli vse dansko trgovsko brodovje

Newyork, 13. apr. o. V ameriških krogih napovedujejo, da bosta Anglija in Francija v kratkem zasegli vse dansko trgovsko brodovje zaradi dejstva, da je Danska zdaj pod oblastjo Nemčije in je torej ni mogoče smatrati več za nevtralnno državo, tudi zaradi tega ne, ker se nemški zasedbi ni uprila. Danskih ladij je v angleških in francoskih lukah veliko. Dansko trgovsko ladjstvo ima blizu 1.200.000 ton.

Danski konzulat v Newyorku je dal 705 danskim ladjam, ki so zdaj na morju, nalog, naj se zateko v nevtralna pristanišča.

Angleško poslanstvo v Washingtonu je ustavilo izdajo plovbenih dovoljenj za ladje, ki bi hotele pluti iz Amerike na Norveško, Švedsko, Finsko, Litvo, Estonko in Letonsko, ker bi to blago ugnelo služiti Nemcem. Vse blago namenjeno za Dansko, bodo angleške pomorske oblasti smatrale odslej za tihotapsko.

London, 13. aprila. Reuter: S pristojnega mesta poročajo, da je treba po nemški zasedbi Danske smatrati danske ladje tehnično kot sovražne ladje in da se jim ne more dovoliti svobodna plovnost razen, če plovejo pod zastavo zavezniških držav. Vse danske ladje, ki bodo plule pod dansko zastavo, bodo zasežene, ter jih bodo izkoristili zavezniki. Postopek s temi danskimi ladjami bo enak s postopkom z nemškimi ladjami, glede

Nabiralni dan za kočevske Slovence!

Na Vnebohod, 2. maja, naj ne bo zavednega Slovenca in Jugoslavnca, ki bi pozabil na svojo narodno dolžnost. — Geslo naj bo: Dal bom za kočevske Slovence po svojih močeh!

pravijo, da Nemci niso dosedaj nikamor prodrli, ker so jim Norvežani vse zvezne poti uničili. Oslo je brez luči, vse železniške zvezje in vsa pota v zaledje so uničena. Severovzhodno od Osla so hudi boji med Norvežani in Nemci. Nemška letala pa so od Osla do švedske obale bombardirala več mest. V Narviku je več nemških ladij potopljenih. Tudi tu ne morejo nemške čete napredovati v notranjost.

Vojaški poveljnik v Narviku, ki je dal nalog, da pri prihodu nemških čet Norvežani ne smejo streljati, je bil aretiran. Norveške čete so razstrelile tunel na železniški progi za Narvikom in tako preprečile nadaljnje prodiranje nemških čet.

Angleško letalsko ministrstvo sporoča: Močni oddelki angleških bombnikov so izvedli danes vrsto oglednih poletov nad norveškimi in danskimi vodami, da bi napadli nemško mornarico, ki se vrača v domača oporišča. Kakor je bilo že sporočeno, je oddelki angleških letal prodrli v Kristjansanski fjord ter napadel nemške vojne ladje. Drugi oddelki, ki je letel v smeri proti severu, je srečal veliko število sovražnih lovskih letal. V spopadih so bila zbita štiri nemška lovka letala vrste Messerschmitt, misli pa se, da sta bili uničeni še dve drugi letali, veliko število pa poškodovanih. Angleške izgube znašajo 8 letal. Dve angleški letali sta se pri vrnitvi v oporišče spustili na morje.

posadke in glede ladje in tovora. Toda z ozirom na razliko med nemškimi in danskimi ladjami ne bodo častniki in moštvo internirani, temveč bodo poklicani, da vrše službo na angleških in francoskih ladjah, ali pa da plovejo še naprej pod francosko ali angleško zastavo.

Zunanji minister Norveške, od Nemcev postavljene narodno-socialistične vlade, major Høsløf, je po begu iz Osla na Švedsko od tam pa se je vrnil z letalom v glavni stan norveške narodne vojske in bo sodeloval v boju proti Nemcem.

Estonski listi poročajo iz Moskve, da se je pri nedavnem obisku pri Molotovu nemški poslanik v Moskvi von Schulenburg pogajal za to, da bo odstopila Sovjetska Rusija Murmansk za oporišče bojnih ladij, ki jim je odrezan povratek v Nemčijo. Hkratu bi Nemčija porabila Murmansk za svoje nadaljnje operacije na severu Evrope.

Reuter poroča iz Moskve, da je bila večeraj daljša konferenca med Stalinom, admiralom Kuznetsovom, maršalom Vorosilovom in več generali. Govorili so o položaju Sovjetske Rusije na severu.

Včeraj je prispel v Bukarešto romunski veleposlanik v Belgradu Victor Cadere. Sprejet bo danes pri zunanjem ministru Galencu, ki mu bo dal nadaljna navodila za njegovo delovanje.

Švedski ribiči, ki so šli večeraj na morje, pripovedujejo, da plava v raznih predelih ob švedski obali na tisoče trupel nemških vojakov, ki so izgubili življenje ob potopitvi raznih ladij.

Italijanski uradni krogi zanikujejo, da bi bila Italija mobilizirala pet letnikov.

Posadka nemškega parnika „Arucas“ je svojo ladjo sama potopila, ker bi jo bili sicer zajeli Angleži, pravijo poročila nemških listov. Ladja je imela 3360 ton.

Včeraj se je v Milanu začel 21. mednarodni velesejem, ki se ga udeležujejo vse evropske države, med njimi tudi Jugoslavija.

Vesti 13. aprila

Stari norveški kralj Haakon je dal švedskemu listu »Svenska Dagbladet« izjavo, v kateri pravi, da ni sezul škornjev od torka jutraj, ko je zapustil Oslo in da od tedaj skoraj ni zatisnil očesa. Navzlic vsem nevarnostim ne bo zapustil svoje države. Kraljevo spremstvo je pripovedovalo, da so ob zadnjem nemškem napadu na kraljevo zavetišče padle v bližino hiše kjer je bil kralj, štiri poltonske nemške letalske bombe.

Mali narodi nimajo pravice do svobodnega življenja, kadar ovirajo velike narode pri »zavarovanju njihovega obstanka«, pravi uradno glasilo sovjetske vlade »Izvestija«, ko pohvalno piše o nemški zasedbi Danske in napadu na Norveško. Ljubljanski komunistični akad. pa so te dni širili letak v katerem imenujejo Sovjetsko Rusijo »branic neodvisnosti malih narodov... Kdo ve kaj je našemu »svetu narodov« obljubljeno, da more tako grešiti ne le proti svojemu ljudstvu, marveč celo proti zdravi pameti!

Nemci so večeraj izdali uradno poročilo, da so angleška letala bombardirala neko železniško postajo ob danski meji. Angleži so to vest uradno zanikali. Nemci pa napovedujejo brezobzirni odgovor z zraka. Iz tega sodojo, da se Nemci zaradi neuspeha na Norveškem, pripravljajo na začetek brezobzirne letalske vojne proti Angliji in Franciji ter da iščejo za napade samo povoda.

Vse uradna poročila za norveško ljudstvo bodo odselej dajale angleške radijske postaje, ker sta glavni norveški postaji v Oslu in Bergenu v nemških rokah.

Angleški poslanci iz balkanskih držav so se z zunanjim ministrom Halifaxom posvetovali tudi o ojačenju angleške kulturne in politične propagande v balkanskih državah, češ, da ta zelo gostaja za nemško in italijansko... Glavni neuspeh te propagande je v dejstvu, da jo vodijo ljudje, ki se ne znajo živeti v posebnosti in duševnost katerega naroda. Francoska propaganda se v teh državah na pr. naslanja na levicarije in komuniste, kar odbija zlasti katoliške narode, brez ozira na to, da komunisti s francoskimi sredstvi vodijo protifrancosko propagando — za Nemčijo.

Predsednik Roosevelt bo od ameriškega senata zahteval takojšnje odobritev novih kreditov za pospešitev ameriškega oboroževanja in obrambe. Argentinski zunanji minister Castillo, ki je pri Zvezi narodov vodil boj za izključitev Sovjetov, je izjavil, da Argentina ne prizna zasedbe Danske po Nemcih, ker v načelu ne priznava osvajanja tujih pokrajin s silo. Dejal je tudi, da bodo podobni koraki storile vse ameriške države.

Saočnje francosko uradno vojno poročilo pravi, da je bilo precej topniškega streljanja med Vogezi in Renom.

V Madridu se je večeraj sestala narodni obrambni odbor in se posvetoval o morebitnih ukrepih, ki bi jih bila Španija prišla sprejeti.

Ogromna števila prostovoljcev za norveško vojsko se je že priglasi norveškemu poslanstvu v Parizu. Med prostovoljci je največ Dancev, Holandcev, Belgijcev in Švedov.

Vrhovni poveljnik francoske vojske na Bliznjem vzhodu general Weygand je večeraj odpotoval iz Pariza k svoji vojski. Predsednik vlade Reynaud mu je poslal brojavko, v kateri pravi, da vlada in Francija popolnoma zaupata generalu in njegovi vojski v Siriji.

Nemška vojna mornarica je v kratkem epopadu izgubila desetino svojih najmodernejših ladij, pravijo turški listi, ko pišejo o pomorski bitki v severnih vodah.

Nemško časopisje hudo napada Švedsko, češ, da ni nevtralna, ker je izdala razne varnostne ukrepe, ki so seveda naperjeni proti Nemčiji. Dalje nemški listi zamerojo Švedom, da so pozapri nekaj švedskih narodnih socialistov, ker se vlada boji, da ne bi ti možje hoteli imeti na Švedskem podobne vloge, kakor jo igra major Quisling na Norveškem. Tretja obtožba pa velja švedskemu tisku, ki si je drznil obsoditi nemško akcijo proti Danski in Norveški.

Danci v Londonu bodo jutri imeli slovesne molitve za osvoboditev svoje domovine.

Nemško poveljstvo na Norveškem hoče streti norveški odpor s tem, da je izdalo grožnjo, da bo vsak Norvežan, ki bi se boril proti zasedanju in nosil orožje, ustreljen. Ta sklep nasprotuje mednarodnemu pravu, po katerem ima vsakdo pravico braniti se proti napadalcem.

Nemško poveljstvo v Oslu je izdalo odredbo, da bodo mleko, oves, sladkor in kava bo zdaj na karte, meso pa bodo imeli jesti samo vsaki tretji dan. Danski guverner na Farerskih otokih, je izdal razglas v katerem pozdravlja angleško akcijo, ki je zasedbo obvarovala te otoke pred nemškim napadom. Angleški poveljnik na otokih pa je dal uradno izjavo, da bo Anglija vse Dance brez razlike smatrala za dobre prijatelje.

Prireditvev Francoske komedije v Ljubljani, ki bi morala biti nocoj ob 20 v ljubljanski operi, je preložena. Ekspresni vlak, s katerim bi francoski gostje morali priti danes ob 8 jutraj v Ljubljano, pride šele ob 4 popoldne v Belgrad.

Pomladnik Rdečega križa na škofijski gimnaziji v Št. Vidu bo uprizoril jutri ob 16 Masimovo dramo »Rdeči škrlat«.

Uradna izjava o brezpogojni nevtralnosti Jugoslavije tudi v bodoče

Izjavo je prinesel rimski „Giornale d'Italia“. V njej naša vlada jasno poudarja, da ne bo od nikoga pustila kršiti jugoslovanske nevtralnosti

Belgrad, 13. apr. o. Današnji belgrajski listi prinašajo izjavo, ki jo je vodilnemu italijanskemu dnevniku »Giornale d'Italia« dala visoka jugoslovanska vladna osebnost. Glavne točke te izjave so:

Jugoslavija je glede dogodkov v severni Evropi mirna, ker nima razloga misliti, da bi ji vojskujoče se države hotele vsiliti stališče, ki bi ne bilo v skladu z njeno nevtralnostjo. Če bi pa do takih poskusov prišlo, bo jugoslovanska vlada takoj razpisala vse dvoje o svojem stališču.

Noben vojskujoči se tabor nima povoda Jugoslaviji kaj očitati. Naši politični, gospodarski in kulturni odnosi z Nemčijo se ne bodo spremenili in tudi se ne bodo spremenili naši odnosi z Anglijo in Francijo. Naše trgovske zveze so določene po medsebojnih pogodbah, ki jih bo Jugoslavija zaradi svoje nevtralnosti v celoti izvajala. Kar pa je prostega na našem trgu, je na razpolago tudi Angliji in Franciji. Ni točno, da bi bila Nem-

čija izročila jugoslovanski vladi spomenico s zahtevo po ustanovitvi nemške rečne policije na Donavi. Na jugoslovanskem delu Donave ni bilo nobenih neljubih dogodkov in jih ne bo, ker je jugoslovanska vlada o pravem času uredila vse potrebno. Zastopniki Nemčije v balkanskih državah so v zvezi z dogodki na spodnji Donavi zahtevali poročila o strogem izvajanju nadzorstvenih ukrepov. Jugoslovanska vlada ne bo ob nobenem dogodku na Balkanu presenečena, ker računa z vsako možnostjo.

Ravnanje jugoslovanske vlade je v polnem soglasju z njeno nevtralnostjo in z obrambo jugoslovanskih koristi, ki so koristni miru in obrambi tudi za ves Balkan. To njeno stališče je v polnem soglasju s stališčem, ki ga zastopa Italija.

Ta jugoslovanska uradna izjava je v italijanski javnosti vzbudila močnejši vtis ter žela splošno odobravanje.

Začela se je vojna na življenje in smrt

Papeževa država – mesto Vatikan

Radio

A black and white photograph showing a large industrial machine, possibly a conveyor or crane, with a long, angled arm extending over a large pile of material, likely coal or ore, in a mining or industrial setting. The machine is mounted on a wheeled platform. The background shows a hilly landscape under a cloudy sky.

To niso piramide, marveč kupi zemlje, ki so jo izkopali Nemci pri delih za izpopolnitev Siegfriedove
Erte.

Pred Irsko sem prvič prišel v dotik s svetovno vojno.

Got breath
miru
Wheel-Miller

Čez nekaj časa so se Carranzovi moške vrnili od preganjanja razbojnikov ter začeli trupla razbojnikov obešati na brzojavne droge. Vojak je splezal po drogu z vrvjo, katere zanka je ležala

Mi smo poslali Tonyja, našega najurnejšega in najspretnjšega fanta, da bi ujel prvi prepis za nas ter z njim na vrat na nos dirjal v tiskovno sobo. Tam mu je Robert J. Bender, voditelj washingtonskega urada Unidet Pressa, potegnil prepis iz rok, tega z besno naglico prebral do usodnih besedi o vojni napovedi. Zavpil je telefgrafistom pol duceata adarnice, ki so jih takoj dali stotinam listom